

Nyt fra historisk Videnskab.

I et stort anlagt Værk, udgivet af Association Franco-Danoise i Paris har Fr. v. Jessen forenet en Række Afhandlinger af forskellige Forfattere til en Helhed under Titlen *Danske i Paris gennem Tiderne I—III* (1936—38). Forbilledet er iøjnefaldende, det er Dr. Bobé's Værk om de Danske i Rom, og det maa siges, at det foreliggende Arbejde hævder sig smukt ved Siden af sin Forgænger. Ganske vist har vi hermed endnu ikke faaet den udtømmende Redegørelse for de mangesidige Forbindelser mellem Danmark og Frankrig i Aarhundredernes Løb, som vi savner; og navnlig fattes der stadig Studier over det økonomiske og politiske Samspil mellem de to Lande. Medens dette maaske kan begrundes med Bogens mere populære Karakter, der ogsaa viser sig i Manglen paa Kildehenvisninger, findes der andre Udeladelser, der synes at maatte stride mod den lagte Plan. Man faar saaledes en indgaaende Redegørelse for Danskes Studier i Paris i Middelalderen, men man faar ikke den tilsvarende Fremstilling af fransk Arkitekturs og Kunsthaandværks Indflydelse paa Danmark i den samme Periode, skønt Billedet herved vilde være blevet suppleret med værdifulde Træk.

Med Vemod læser man det første Bidrag i Værket, Johs. Steenstrups efterladte Skildring af Normannernes Angreb paa Frankrigs Hovedstad 885. Selv om Sproget paa sine Steder kan vise Spor af Forfatterens høje Alder, er der over Fremstillingen en tiltalende ungdommelig Friskhed, saa at den gamle Forsker endnu en Gang træder lyslevende frem for Læseren. Mere nyt bringer dog L. Moltensens Artikel om den ulykkelige Dronning Ingeborg, Filip Augusts forstødte Ægtefælle. Forfatteren opridses fortrinligt den diplomatiske Baggrund for Ægteskabet, den franske Konges Ønske om at bryde Danmarks Forbindelse med Welferne og at vinde vort Land til en fælles Optræden mod England. Han viser tillige, at Filip August havde opgivet sine Erobringsplaner, den Gang Bryllupet med Ingeborg fandt Sted,

saa at det ikke længer var Kongen magtpaaliggende at staa sig godt med Danmark. Da hertil kommer, at han (efter Prof. Hj. Helwegs Forklaring) synes at have lidt af neuropatiske Anlæg og ikke at have formaaet »at realisere det almene« i sit Ægteskab, medførte dette for den uskyldige unge Kvinde hans uovervindelige Afsky, der fik saa triste Følger. Det tredje Bidrag i Værket om Middelalderen er W. Norvins Fremstilling af de parisiske Lærdomsskoler og de Danskes Studier herved, en fin og dybtgaaende Indførelse i middelalderlig Tænkning og i Danskernes Deltagelse deri paa anti-thomistisk (averroistisk) Side, saaledes gennem »Boecius de Dacia« (hvis danske Herkomst dog ikke kan sluttes af Stedbetegnelsen). Men hvorfor hører vi ikke noget om det berømte »Collegium Dacicum«?

Fra Reformationens Tid drages flere Sider af Livet ind under Fremstillingen. Henry Glarbo behandler den politiske Historie, navnlig i Tilknytning til Gesandtskaberne, samt vore unge Adelsmænds og Borgersønners Rejser til Frankrig. Indgaaende og med Sympati optrækkes Rammen omkring Studierne, meget mindre faar man derimod at vide om disse selv; — Griffenfeld nævnes forøvrigt slet ikke¹; — og hvad de politiske Problemer angaar, som beskæftigede den danske og den franske Regering, forbigaaes de næsten helt, selv naar Talen er om Hannibal Sehesteds berømte Ambassader. Men man faar til Gengæld meget at vide om Gesandtskabernes Udstyr og om Ceremoniellerne ved deres Modtagelse. Fra Aar 1700 tager Ejler Nystrøm fat og behandler de samme Emner indtil Revolutionen, hvor han afløses af H. J. Hansen Glædemark, der fortsætter indtil Bourbonernes Tilbagekomst 1814. Om en noget for lemfældig Redaktion vidner det, at det Billede af Gesandten Meyercrone og hans Hustru, som er tegnet af Arkivar Glarbo, gentages af Dr. Nystrøm, eller — om man hellere vil — at Billedet er klippet i to Stykker til de to Forfatteres Benyttelse. Nystrøms — iøvrigt meget velskrevne — Fremstilling giver navnlig en god Indførelse i de Danskes Studier i Paris i 18. Aarhundrede (Winslow, Holberg, Hjelmstjerne og Klevenfelt). Glædemark skriver solidt og forstaaende om vore Gesandter paa Napoleonstiden, Dreyer, Walterstorff og Kaas; Afhandlingen har desuden den Fortjeneste at bygge paa et betydeligt utrykt Materiale, men hvorfor er saa paa den anden Side Rists Erindringer ikke benyttede til Bunds? Fra og med Revolutionstiden er imidlertid Kunst og Literatur udløst af deres

¹ At Hans Mogensens Fordanskning af Commines Memoirer i vore Dage er trykt af P. Norlund, er ogsaa undgaaet Forfatterens Opmærksomhed.

hidtilværende Forbindelse med Diplomatiets og overdraget til særlige Medarbejdere. Sig. Schultz behandler de danske Kunstneres Studierejser og medtager maaske vel mange af dem, der nu kun er Navne for os, saa at det næsten gaar ud over Overblikket, selv om Harsdorff og Eckersberg naturligvis lyser som Stjerner af første Klasse. Literaturen er lagt i Paul Rubows prøvede Hænder, og ved sit underfundige Lune gør han sine fine Studier over Baggesen og P. A. Heiberg til en meget fængslende Læsning; til Gengæld synes den rigeligt haarde Skildring af Oehlenschläger at tyde paa manglende Kongenialitet mellem Forfatteren og hans Emne.

Resten af Værket, Tiden fra 1820 til 1935, er for Størstedelen fordelt mellem de tre sidstnævnte Medarbejdere, og de Egenskaber, som har karakteriseret deres første Bidrag, præger ogsaa hvad de her har ydet. Fra 1864 til 1870 overtages imidlertid den diplomatiske Skildring af Povl Bagge, en klar og fyldestgørende Redegørelse, der dog ikke kan siges at indeholde noget væsentlig nyt for den, som er fortrolig med Aage Friis' bindstærke Publikationer. Anderledes staar det derimod med Holger Andersens Afhandling om Frankrig og Danmark mellem 1870 og 1914. Her faar man — navnlig for Tiden efter 1879 — en førstehaands Behandling, byggende paa den store Literatur af Dokumenter til Verdenskrigens Forhistorie, som har set Lyset i de europæiske Lande i dette Aarhundrede. Dette gælder ogsaa samme Forfatters Opsats »Slesvig i Paris 1914—20«, der indeholder meget nyt — og minder os om meget halvforglemte (»Adieu Brandès!«). Et værdifuldt Supplement hertil er H. A. Bernhofts Erindringer om Verdenskrigen. Endnu kan det tilføjes, at Valdemar Hansen har givet en omhyggelig Redegørelse for St. Geneviève Biblioteket, Institutet for skandinaviske Studier og det danske Studenterhus, medens Ferd. Prior, den Mand, der, mer end nogen anden, har Æren for det statelige og værdifulde Værks Fremkomst, ogsaa har bidraget aandeligt dertil ved en Oversigt over de danske Foreningers Virksomhed i den By, hvor han saa længe har haft sin Gerning som Generalkonsul.

Værket »Danske i Paris gennem Tiderne« har vel sin Styrke i de Bidrag, som behandler Literatur og Kunst, men ogsaa den almindelige Historiker vil her kunne finde en Del. Man maa haabe, at det vil fremkalde en Række Supplementer, i Form af Monografier over de mange politiske og økonomiske Problemer i Landenes gensidige Forhold, som endnu venter paa deres Løsning.

K. F.